

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text)

2. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-33>

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Поліщук Денис Олександрович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Введення на території країни правового режиму воєнного стану є підставою для зміни основних векторів функціонування держави, для якої підтримка внутрішнього правопорядку стає першочерговою ціллю в умовах захисту національної безпеки та територіальної цілісності. Відповідно до положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1]. З аналізу наведеної дефініції слідує, що протягом дії даного особливого правового режиму можуть відбуватися зміни у визначенні основних напрямів та повноважень органів державної влади, до компетенції яких

безпосередньо віднесено підтримку правопорядку з метою відведення збройної агресії чи конфлікту.

Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України) відповідно до Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. МВС України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах: забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [2]. Окремо передбачено, що МВС України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (у частині повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин») [2]. При чому, останнім напрямом діяльності, який одночасно виступає напрямом формування державної політики, було доповнено Положення № 878 Постановою Кабінету Міністрів України «Питання визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України» від 12 вересня 2023 р. № 975, що свідчить про зміни в організації діяльності даного центрального органу виконавчої влади [3]. Додатково остання теза підтверджується зміною редакції пункту 3 Положення № 878, яка на сьогодні визначає наступні завдання діяльності МВС України: забезпечення формування державної політики у сфері охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; забезпечення формування державної політики у сфері захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її

виключній (морській) економічній зоні; забезпечення формування державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; забезпечення формування державної політики у сфері міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів; забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (у частині повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин») [3], що є дещо розширеним формулюванням порівняно з попередньою редакцією даного пункту Положення № 878.

Повноваження МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану, які відображають розширений зміст мети та завдань діяльності даного органу, було розширено та доповнено деякими пунктами, зокрема, МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану здійснює підготовку та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо застосування, скасування та внесення змін до спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) (відповідно до Закону України «Про санкції»); забезпечує формування і ведення Електронного реєстру геномної інформації людини, що є функціональною підсистемою єдиної інформаційної системи МВС, здійснення обробки, збереження, захисту та надання геномної інформації людини, що міститься в Електронному реєстрі; забезпечує функціонування та розвиток системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 та управління нею в режимі повсякденного функціонування; здійснює організаційне, нормативно-правове забезпечення функціонування Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин; утворює комісію з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни, організовує її роботу та видає відповідні документи працівникам МВС, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС, а також колишнім працівникам органів внутрішніх справ, здійснює інформаційну взаємодію з Національною гвардією та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр, для забезпечення обліку рішень про надання (відмову в наданні) статусу учасника бойових дій та статусу

учасника війни; вживає заходів щодо ведення обліку військово-службовців Національної гвардії, Держприкордонслужби, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту ДСНС, поліцейських, які загинули (померли), зникли безвісти, перебувають у полоні, звільнені з полону, отримали поранення внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та членів їх сімей; забезпечує виконання функцій радіочастотного органу спеціального користувача радіочастотного спектра; бере участь у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері протимінної діяльності у межах своїх повноважень; координує здійснення заходів у сфері протимінної діяльності тощо [2].

Зазначене свідчить про об'єктивну необхідність розширення змісту мети діяльності МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану. Окрім внесених нормативних змін, основні групи завдань з підтримки громадського правопорядку, забезпечення дієвості внутрішньої структури та організації діяльності підрозділів МВС України, міжінституційна взаємодія даного суб'єкта публічної влади залишається в обсязі основної діяльності міністерства.

Таким чином, зміст поняття «публічний порядок», який залишається основним об'єктом впливу владно-сервісної діяльності МВС України, було розширено за рахунок тих необхідних завдань діяльності міністерства, які забезпечують дотримання на належному правовому рівні більш загального поняття державного порядку. До того ж, вагому частину завдань МВС України, які реалізують кінцеву визначену нормативно мету, є забезпечення дотримання прав, свобод людини і громадянина, які на сьогодні, внаслідок воєнної агресії ворога, потребують особливої уваги з боку держави та уповноважених нею органів.

Література:

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. № 28. 2015. Ст. 250.
2. Положення про Міністерство внутрішніх справ України : постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року № 878. *Верховна Рада України: Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-p/ed20231115#Text> (дата звернення: 16.03.2024).
3. Питання визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України : постанова Кабінету Міністрів України від 12.09.2023 р. № 975. *Верховна Рада України: Законодавство України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2023-p#n21> (дата звернення: 18.03.2024).